

33/33

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

298

J.

Bro sockens fornminnen nr 175.

Gravhöj.

Ino. nr 46190
47783.

Bohuslän.

Stängenäs h:d.

Bro s:n.

Utby by.

jp 31/33,

73/33.

82/48

Grav 1

Högen besiktigad och undersökt den 8/5 1933.

Grav 2 " " " " 27/8 1948.

Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport
Nr 1933:6

Faint, illegible handwritten text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Uteby Hallinden den 26/10 48

Herr Nils Nicklasson

Har motagit brev från eder, med inneliggande kort, för vilket jag och min familj är mycket tacksamma. Det är ett minne för hela livet, sen är det än kärare för barnen, då det syntes väl på lille Iven-Erik så glad han blev då han fick se att han satt och höll sina små stöflar i den hålan där urnan förr hade stått. Och hittar jag något så kommer jag åter, när det uppskattas med förståelse.

Vänligen Paul Karlsson

Uteby Hallinden.

11 oktober 1948

Herr Paul Karlsson.

Uteby

Hallinden.

I det jag tackar för visat intresse och hjälp vid påträffandet och tillvaratagandet av den i augusti funna urnan i grusgropen vid Uteby ber jag härmed att få översända ett par fotografier som minne av utgrävningen och hoppas på meddelande om något fynd ytterligare skulle komma i dagen.

Samtidigt ber jag få framföra min hälsning och mitt tack till Fru Karlsson för gästfrött mottagande.

Eder förbundne

jfr 31/33, 33/33, 57/33

M 1343, 1380/33
Vid svar torde ovan-
stående bokstav och
nummer åberopas.

Till Herr Intendenten Nils Niklasson,

Göteborgs museum, G ö t e b o r g.

I skrivelse den 18 maj respektive 22 maj 1933 har Ni anhållit få införliva med Göteborgs museums samlingar tvenne järnåldersgravfynd, båda bestående av en urna med brända ben, det ena från Uteby i Bro socken, Bohuslän (dnr 1343/33), det andra från Tysslanda i Fuxerna socken, Västergötland (dnr 1380/1933). Emot dessa fynds införlivande med Göteborgs museums samlingar har Riksantikvarien intet att invända. Fyndet från Fuxerna, vilket insänts till Statens historiska museum, kommer efter skedd katalogisering att översändas till Eder. Stockholm den 22 juni 1933.

Oscar P. J. Kjellberg
tjfr. Riksantikvarie.

Åke Hjerppe

jfr 31/33, 33/33

A v s k r i f t .

Till Herr Intendenten Nils Niklasson,

Göteborgs museum,

G ö t e b o r g .

I skrivelser den 18 maj ~~1933~~ ^{respektive 22 maj 1933} har Ni anhållit få införliva med Göteborgs museums samlingar tvenne järnåldersgravfynd, båda bestående av en urna med brända ben, det ena från Uteby i Bro socken, Bohuslän (dnr 1343/33), det andra från Tysslanda i Fuxerna socken, Västergötland (dnr 1380/1933). Emot dessa fynds införlivande med Göteborgs museums samlingar har Riksantikvarien intet att invända. Fyndet från Fuxerna, vilket insänts till Statens historiska museum, kommer efter skedd katalogisering att översändas till Eder. Stockholm den 22 juni 1933.

Carl R. af Ugglas.

tjf. Riksantikvarie.

Axel Bagge.

23 augusti 1948

Herr Paul Karlsson. Uteby. H a l l i n d e n.

I det jag ber att få framföra mitt förvindliga tack för meddelandet om urnefyndet får jag härmed anmäla att jag kommer till Uteby om torsdag eller fredag. Tidigare är det mig tyvärr ej möjligt. Vore Eder synnerligen förbunden om Ni kunde bevara urnan på dess plats tills jag kommer. Jag erinrar mig mycket väl det förra fyndet, som gjordes 1933 och medsänder härmed en bild av den då funna urnan, sedan den blävit hopsatt på museet.

På återseende torsdag eller fredag

Med utmärkt högaktning

82/48

Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

Bro sockens fornminnen n:r 175

uteby Hallinden den 20/8 1948

Herr Ricklasson

Som Herr Ricklasson mins för några
år sen, så hitta jag en gravurna i en gusgron
nu har vi gjort ett liknande fynd, en kruka
fylld med ben. Om Ricklasson ville komma
hit och bese den, där den står.

Paul Karlsson

uteby Hallinden

Se på utställn!

Värde Nr. 20:-

I brev den 20/8 1948 anmälde skomakaren Paul Karlsson, Uteby, Hallinden, att en en gravurna blivit påträffad i en närbelägen grusgrop. Fyndplatsen besöktes av undertecknad den 27 augusti.

Fyndplatsen var densamma där 1933 en gravurna kommit i dagen. Den då funna urnan har nummer 46190. Om grusgropens belägenhet se grävningsberättelsen från 1933. Bro sockens fornminnen n:r 175. Fyndplatsen är införd på ekon. kartbladet n:r 62 Bro NO, 152 mm från undra och 26 mm från högra kanten.

Upptäckten hade gjorts av Karlssons barn, som hemma berättade, att de stött på något som ~~minnades~~ liknade en tegelpanna. Karlsson hade då förbjudit dem att krafsa vidare samt lagt jord och sand framför urnan. Denna var vid min ankomst fullständigt hel och orörd och kunde av mig framprepareras, bindas om med snören och papper och föras till museet. ~~Med undantag av randpartiet~~ På grund av närheten till markytan var randpartiet söndersmulat av frost. Innehållet har ännu inte blivit genomgången.

Kärlet stod i en i marken nedgrävd grop, omgivet av endast svagt mörkfärgad sand, vilket visar att vid tiden för nedsättningen marken varit endast föga humifierad. Någon hög eller annat yttre kännetecken som kunde markera en grav fanns icke. Kärlets botten befann sig omkring 35 cm under markplanet, randen 10-15 cm. Det var icke eller hade icke varit täckt av någon större sten eller stenplatta. Avståndet var 10,3 m NNV från det 1933 funna kärlet.

Göteborg den 31 augusti 1948

Nils Nilsson

nr 31/33
73/33

Till

Riksantikvarien.

I brev till undertecknad den 22 april d.å. anmälde kyrkoherde Hallbäck, Brodalen, ~~till undertecknad~~ att en gravurna blivit påträffad. Anmälan sändes i avskrift till Riksantikvarien med anhållan om reseförordnande, vilket beviljades (Dnr. F 1132/33). Besiktning och undersökning utfördes den 8/5.

Fyndplatsen utgjordes av en mindre grusgrop, belägen c:a ⁷⁵ 150 m. NNV. om John Nilssons gård i Uteby, Bro s:n, fast på J. Hedenlövs mark (se bifogat kartavsnitt). Gravurnan hade påträffats av skomakaren Paul August Karlsson, när denne skrapat till sig sand i gropens norra kant. Härvid hade urnans ena vägg rasat ned och blottats, de inneliggande brända benen. Karlsson hade då omedelbart upphört med att ta sand och meddelat fyndet för kyrkoherde Hallbäck. Ännu vid mitt besök befann sig urnan i samma läge, som den av Karlsson påträffats (se foto 1 och 2). Urnan var nedgrävd i gruset, med botten stående c:a 80 cm. under markytan, och var täckt av en stenplatta, c:a 40 cm. i diam. och 6-8 cm. tjock (se bild 2). Någon hög var ej synlig ovan jord. Med vetskap om graven, skulle man visserligen ^{såsom hög} ~~som sådan~~ vilja tyda en svag, ojämn upphöjning i markytan ovanför urnan, men utan denna kännedom skulle detta ej varit möjligt, då området utgöres av en stenig och ojämn moränkulle. Jorden ovanför urnan var starkt stenblandad men skilde sig dock knappast från omgivningen. Såsom framgår av bild 1 finnas större och mindre stenar i riklig mängd i hela gropen. Enligt de närvarande ortsboarnas utsago skulle för många år sedan ett "röse" ha funnits på platsen, men blivit bortfört vid uppförandet av en väderkvarn. Men även denna är borta sedan ett 30-tal år tillbaka. På grund av de gjorda iakttagelserna och de erhållna upplysningarna skulle jag vilja antaga, att graven ursprungligen utgjorts av ett jordblandat

röse, under vilket urnan varit nedsänkt i jorden, alltså en gravtyp, som är känd från mitten av första årh^{usevedet} e. Kr.

Området är ej tidigare känt som gravplats, varken av Beckhoff och Gustafsson (Bohusläns fasta fornlämningar från hednatiden, Sotenäs och Stångenäs härad), eller av andra undersökare.

Några åtgärder utöver de redan vidtagna torde ej vara erforderliga.

Av den i jorden kvarstående delen av urnan jämte de redan nedfallna skärvorna kunde urnan i sin helhet restaureras (bild 3). Den är 16-16.5 cm. hög, diametern vid mynningen 20.5-21.5 cm., botten-diametern 14.5-15.5 cm. Sidorna luta snett utåt med något utåtsvängd rand. Godset är grovt och illa bränt. Tjockleken vid mynningen ca 6 mm., men tilltagande mot botten. Yttersidan är gråbrun och mycket ojämn, innersidan mörk, nästan svart. Hela formgivningen är tämligen oregelbunden.

Jämte befrielse från skyldigheten att insända fyndet till Statens historiska museum hemställes, att detsamma överlämnas till Göteborgs museum för att införlivas med dess samlingar.

Göteborg den 18/5 1933.

Vördsamt

Viljo Vibcarsson

31/33

Utdrag ur brev till Riksantikvarien
daterat den 28 april 1933.

Till
Riksantikvarien.

Till undertecknad har inkommit tvenne skrivelser, vilka i
avskrift bifogas.

1) anmälan från kyrkoherde Hallbäck, Bro dalen, angående
en gravurna, funnen på ett gravfält vid Uteby i Bro s:n.
.....

För besiktning och nödiga åtgärders vidtagande anhålles om
reseförordnande.

Göteborg den 28 april 1933.
N. Niklasson.

Utdrag ur brev från Riksantikvarien.
Herr Museiintendenten N. Niklasson, Göteborgs museum,
Göteborg.

Riksantikvarien får härmed förordna Eder
1) att besöka Uteby, Bro socken, för att besiktiga och under-
söka en där påträffad urnegrav samt vidtaga erforderliga åtgärder. För-
rättningen beräknas taga en tid av 1 dag i anspråk.

2)
För dessa uppdrag äger Ni uppbära ersättning enligt gällande
resereglemente. Stockholm den 3 maj 1933.

På Riksantikvarieämbetets vägnar:
Karl-Alfred Gustawsson.

31/33
73/33

Bro, Bro dalen d. 21/4 1932.
ann. 22/4

Fin Museiintendenten
H. Herr Dr. Nils Niklasson, Göteborg!

Man har anhållit här att pastorämbetet ville hos Eder
anmäla att skomakaren Paul August Karlsson träffat
på ytterligare en gravurna. Den är derutom i fara
att bli förärvad eftersom skollärover har sin väg
förbi fyndstället och ej kunna låsa till att röra den.
Bästa sättet att komma till till platsen är att stiga
av vid Ulavborgs station och fråga sig fram till
Häg. J. Hedenlöf, Uteby. Han visar då vägen. Fynden
det är också gjort på hans mark.

Värdsamt och
Tjänsten
H. Hedenlöf
- kyrkoherde -

if 31/33
73/33

Göteborg den 26 maj 1933.

Herr

Kyrkoherde H.D. Hallbäck,

Brodalen.

För herr Kyrkoherdens vänliga meddelande om fyndet från Uteby ber jag att få framföra museets tack. Samtidigt översändes en bild av fyndplatsen jämte den restaurerade gravurnan.

Som herr Kyrkoherden väl från Riksantikvarien redan fått meddelande om, hade Riksantikvarien förordnat att de två gravurnorna från Svarteborg skulle förvaras i Göteborgs museum. Vi ha nu fått mottaga dem och så långt som möjligt restaurerat dem.

Med hjärtliga hälsningar och tack.

Högaktningsfullt.

Nils Hedenlöv

Intendent vid Göteborgs musei arkeologiska
avdelning.

if 31/33
73/33

Hemmansägaren Johan Nilsson.

Uteby, Brodalen.

26 maj 1933.

Hemmansägaren J. Hedenlöv,

Uteby, Brodalen.

Herr Paul August Karlsson,

Uteby,

Brodalen.

Med tack för visat tillmötesgående ber jag att å Göteborgs museums vägnar få överlämna en bild av den i sandgropen vid Uteby funna gravurnan jämte en bild av urnan stående i sandgropen.

Med utmärkt högaktning.

Intendent vid Göteborgs musei arkeologiska
avdelning.

33/33
jfr 31/33
73/33

Bohuslän.
Hängens l.d.
Bro s.m.
Uteby by.

Bro sockens fornminnen n:o 175.
Gravhöj. Urna 46190

Bild 1.
Vinegrav från Uteby, Bro s.m., Bohuslän. ^{Plat n:o 885}
Från P.O. Foto N. Niklasson 8/5 1933. **D2773**

Bild 2.
Vinegrav från Uteby, Bro s.m., Bohuslän. ^{Plat n:o 886}
Från P.O. Foto N. Niklasson 8/5 1933. **D2774**

Bild 3. Urna från gravhöj vid Uteby. ^{Plat n:o 166}
Bro s.m., Bohuslän. Göteborgs museum foto 1933. **D2775**

Bohuslän. Grav.
Stångenäs h:d.
Bro s:n.
Uteby.

Efter plåt n:r a 2146.
Från SO. **B4425**

Efter plåt n:r a 2147. **B4426**
Obs! Det mörka partiet under
urnen markerar icke gravropen
utan härrör från jord, som avsatts
fram vid framgrävningen.
Från SO.

Efter plåt n:r a 2148.
Från SO. **B4427**

Efter plåt n:r a 2149. **B4428**
Familjen Paul Karlsson.
Från SO.

N. Niklasson foto 27.8.1948.